1938 ий
24
ОКТЯБРЬ
№ 95 (479)
Акше 5 ыр.

8-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла эллассе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

КОМСОМОЛКА-ШАМЫЧЫМ РУКОВОДЯЩИЙ ОРГАНЫШ ЛӰДДЕ ВЫДВИГАТЛАШ

Революций деч ончычсо Россий ӱдрамашын человеческий достоинствыжым лавыраш тошкен. Великий Октябрьский социалистический революций деч вара гына, ӱдрамаш уло капшыге вийнен шогалын да вуйжым кӱшкӧ нӧлтен, пӧрен дене тӧрак ончыко, эрык илышыш ошкылаш тӱҥгалын.

Советский ӱдрамашын шке традицийже уло. Тиде советский властьым, Ленин-Сталин партийым уло шӱм дене йӧратымаш да тудлан мучашыш шумеш преданный улмаш.

Мемнан кугу калыкын ӱдрамашыже - шамыч шке традицийыштым нигунамат огыт кудалте, тудым шке шӱмыштышт аралат да ончыкыжат аралаш тӱҥгалыт. Санденак большевистский партий, советский власть да мемнан калык ӱдрамаш-шамычым кугун пагалат, нуным социалистический строительствын чыла отрасльышкыжат ответственный пашаш выдвигатлат. Тидым комсомольский организацийын кызыт эртарыме отчетно - выборный кампанийже гычат р а ш ужаш лиеш.

Отчет ден выборын вич кечыштыже ятыр комсомольский организацийлаште руководящий органыш комсомолка - шамыч толыныт. Сотнур районышто 13 организаций гыч 5 организацийлаште секретарьлан комсомолка-шамыч сайлалтыныт. Йошкар-Ола районын 21 организацийлаштыже 13 ӱдырым, Ронго районын 14 организацийлаштыже 9 ӱдырым, Косолапово районын 17 организацийлаштыже 13 ӱдырым комсомольский руководительлан сайлыме.

Но ӱдрамаш - шамычым комсомольский организацийым вуйлатымашке выдвигатлымаште южо райком-шамыч могырым лӱдмаш, ӱдрамашын рольжым аклыдымаш раш койын шога. Шернур, Звенига, Йоласал райком-шамычын руководительышт Петров, Салмин да Кочетов йолташ-шамыч ӱдрамашым лӱдде выдвигатлаш кӱлеш нерген, комсомолец-шамычлан умландарен шуктен огытыл. Нуно шкештат Великий Ленинын, — кажне ӱдрамаш государствым управлятлаш тунемашыже кӱлеш, — манын гениальный каласымашыжым умлен огытыл. С н дене гына Шернур районышто 11 организаций гыч иктыштыжат секретарьлан ӱдрамашым сайлыме огыл, а нине организацийла гыч ятыр вереже руководящий органыш ӱдрамаш - шамычым сайлаш чыла возможность ыле. Шернур комсомольский организаций, эн первояк райкомол секретарь Петров йолташ умлашышт кӱлеш: ӱдрамашым выдвигатлымаште лӱдмашым, рутинын да консерватизмын кодшыштым нигузеат чыташ ок лий, Шернур комсомольский организаций тиде рутиным, консерватизмым, ӱдрамаш-шамычым аклыдымашым кызытак пудырташыже кӱлеш.

Тыгак Звенига да Йоласал райком секретарь-шамычат ӱдрамаш-шамычым выдвигатлымаште смелостьым проявитлен огытыл. Звенига районышто 23 организаций гыч 4 организацийлаште гына секретарьлан ӱдрамаш-шамычым сайленыт.

Мемнан республик мучко 5300 наре ӱдрамаш комсомолышто шога. Нунын кокла гыч шукыштым комсомольский организацийым вуйлатымашке шогалташ лиеш. Тыгай комсомолка-шамычым комсомольский руководящий органыш лӱдде выдвигатлыман. Комсомолец-шамыч шке руководительыштым сайлыме годым тидым пеҥгыдын шотыш налашышт кӱлеш.

КОМСОМОЛЫН ЮБИЛЕЙЖЫМ САЙЫН ВАШЛИЙЫТ

Ронго кыдалаш школышто ВЛКСМ-н юбилейжылан виян ямдылалтыт. Тӱрлӧ кружок-шамыч шке пӧлӧкыштым ямдылат. Теве литературный кружок альбомым воза, фото кружок фотоальбом ден фото газетым луктеш, драматический кружок „У границы“ лӱман пьесым шында, хоровой кружок хор дене выступленийым ямдыла. Осоавиахим организаций ПВХО значоклан нормым сдатлаш 5—10 класслаште тунемше-шамычым ямдыла.

Тыгак пионерский отряд юбилей пайремлан физкультурный выступленийым, муро-шамычым ямдыла.

Виногоров Н.

ПИОНЕР-ШАМЫЧЫН ПӦЛӦКЫШТ

Марий - Турек кыдалаш школысо пионер - шамыч ВЛКСМ-ын XX ий темме юбилейжылан чапле пӧлӧк-шамычым ямдылат.

8-ше номыран отрядысе пионер - шамыч Фурзиков, Устюгов да Смирнов педальный автомобильым ыштеныт. Тиде отрядыштак ӱдыр-шамыч вынереш горн ден барабаным тӱреленыт.

6-шо номыран отряд комсомолын илышыже гыч альбомым ямдыла.

1-ше номыран отрядысе пионер-шамыч пулемет модельым, звездам ямдылат.

Филимонова А.

ЛУДШО-ШАМЫЧ ШУКЕМЫТ

Хлебниково селасе библиотек вуйлатыше комсомолка Николаева йолташ лудшо коклаште пашам сайын ышта. Тудо Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо идалыкше лӱмеш колхозлаште 10 передвижкым организоватлаш да лудшо радамым шукемдаш шке ӱмбакыже обязательствым налын ыле.

Налме обязательствым Николаева йолташ тӱрыс шуктен. Тудо кызыт 10 передвижкым организоватлен, лудшым 271 еҥгыш шуктен. Лудшо-шамыч дене тылзыште ик гана конференций эртаралтеш. Пытартыш конференцийыште Островскийын „Как закалялась сталь“ книгажым лончылымо.

М. Г. Ф.

Кугу Октябрьский социалистический революцийын XXI-ше идалыкшылан „Искусство“ издательстве „Виян лийже СССР—пашазе ден кресаньык-шамычын социалистический государствыже“ лӱман плакатым луктын. Плакатым художник А. Кокорекин ыштен.
Репродукций **Союзфотон.**

Социалистический соревнований ойла: пашам икте начар ышта, весе сайын, кумышо сайынрак ышта, — сайын ыштыше-шамычым поктен шу да общий под'емым добитле.
СТАЛИН.

ВЛКСМ ОБКОМ УТВЕРДИТЛЕН

БЕЛОВИН ИВАН ЕГОРОВИЧ—ВЛКСМ Кужеҥер райком выдвигатлен. Беловин йолташ Кужеҥер МТС-ыште ӱдрамаш тракторный бригадыште бригадирлан ышта, активный общественник, пашам сайын ыштымыжлан МТС премироватлен. Тудын бригадыже паша нормым 130-140 процентлан тема.

ЖИРОВ СЕМЕН ЕМЕЛЬЯНОВИЧ—ВЛКСМ Оршанке райком выдвигатлен. Жиров йолташ „Ударник“ колхозын членже. Уборко жапыште самосброско дене пашам ыштен. Уржам тӱредмаште нормым 200 процентлан темен, кечеш 4 га олмеш, 8 гам тӱредын.

„За отвагу“ медаль.

„За боевые заслуги“ медаль.

КОМСОМОЛЬСКИЙ ОРГАНИЗАЦИЙЛАСЕ ОТЧЕТНО-ВЫБОРНЫЙ ПОГЫНЫМАШ

ПОГЫНЫМАШ КӰКШӰ ИДЕЙНЫЙ УРОВЕНЕШ ЭРТЫШ

„9 января“ колхозышто (Йошкар-Ола район) отчетно-выборный комсомольский погынымаш дружно да организованно эртаралте. Погынымашке комсомолец-шамыч чыланак ямдылалтын толыныт.

Комсомольский организаций пашам кодшо ий деч сайынрак ыштен. Политический воспитаний паша икмыняр саемын. Комсомолец - шамыч политучебышко аккуратно коштыт. Темым сайын проработатлен, занятийыш конспектым ыштен толыт. Тиддеч посна тылзыште вич гана ВКП(б) Историйым лудмаш эртаралтеш. Лудмашке чыла комсомолец да несоюзный молодежь гыч 9 еҥ эреак коштыт.

Несоюзный молодежь денат паша икмыняр саемын. Нунын коклаште газетым лудмаш, комсомолын устав да программыжым тунеммаш эртаралтеш. Тыгe тений 4 еҥым комсомолыш пуртымо.

Отчет да прений чумыр комсомольский организацийын, тугак секретарь Масленников йолташын да посна комсомолец-шамычын ситыдымашыштым тӱжвак луктыч. Комсомольский организаций эркын кушкеш. Колхозышто 40 наре самырык рвезе дене ӱдыр-шамыч улыт. Нунын кокла гыч шукышт пашам стахановски ыштен шогат. Комсомольский организаций нуным комсомолыш шупшмо шотышто пашам ситыдымын ышта.

Комсомолын XX-шо идалыкше лӱмеш посна комсомолец-шамыч конкретный обязательствым налыныт ыле. Обязательствыштым шуктымаште нувылан полыш шагал лийын. Угыч пуртымо комсомолец-шамыч дене паша кӱлеш семын ышталтын огыл. Теве Бутенин йолташым колхозный пырдыж газет редакторлан да СВБ кружок вуйлатышылан ойырмо. Тиде пашаште тудлан комсомольский организаций да секретарь Масленников йолташ пеш начар полшеныт.

Комсомольский организаций колхоз илыш дене шагал интересоватла. „9 января“ колхоз хлебопоставке да финплан дене шеҥгеч шӱдырна. Подписке почеш заемлан оксам 20 процентлан велэ погымо. Комсомольский организаций тиде шотышто массе дене пашам ситыдымын ышта.

Погынымаш ВЛКСМ Йошкар - Ола райкомым первичный организаций дене начар вуйлатымыждан чот критиковатлыш. 1937-38 ийлаште райкомол гыч комсомольский организацийыш ик еҥат толын огыл. Райкомол пашаеҥ Фурзиков йолташ колхозышко толмыж годым, комсомолец-шамыч дене ик мутымат ыш пелеште. Тыгак райкомолын пионер отделжат кӱлешын полшен ок шого.

Закрытый, тайный голосований дене комсомольский организацийын секретарьжылан Чебоксаринов йолташым, секретарын заместительжылан Свинцова йолташым сайлышт.

М. Соколов.

ВЛКСМ первичный организаций секретарьлан М. Козырева йолташым сайленыт

18 октябрьыште „Азнур“ колхоз пелен се (Роҥго район) первичный комсомольский организацийын отчетно-выборный погынымашыже эртыш. Тиде погынымашке кажне комсомолец сайын ямдылалтын толын. Погынымаште критике да самокритике кумдан шарлен. Теве Иванова М.шке выступленийыштыже комсомольский организаций секретарь Козырева Т. йолташын угыч пуртымо комсомолец-шамыч дене пашам начар ыштымыжым раш ончыктен пуыш. Тыгак Козырева В. йолташ пропагандистын политучебым кӱрлмыжӧ да занятийыш ямдылалтде коштмыжым критиковатлыш. Тыгай оживленный погынымаш первой лийын. Организацийыште улшо куд комсомолец пренийыште чыланат выступатленыт.

Комсомольский организацийын кугу сеҥымашшамычше улыт. Комсомолец-шамыч вий дене ял совет кӧргыштӧ кум у комсомольский организацийым организоватлыме, туштo 45 комсомолец шотлалтеш. Тиде пашаште Козырева М. пашам сайын ыштен шоген. ВКП(б) кандидатыш 3 комсомолецым рекомендоватлыме чыла комсомолецшамыч ответственный пашам ыштат. Теве Пуртов М. конюхлан, Иванов П. МТФ вуйлатышелан ыштат. Козырева М. В. йолташым пашам сайын ыштымыжлан комсомольский организацийын секретарьжылан сайлышт.

С. И. Никитин.

Йошкар-Ола мебельный фабрик ВЛКСМ комитетын угыч сайлыме секретарьже, стахановец И. В. Трегубов йолташ, кечаш нормым 191 процент мартен темен шога. Фото М. Чуршуковын.

9 ӰДЫР КОМСОМОЛЫШ ПУРЕН

Тений апрельыште „Марий Коммун“ колхоз пелен (Куженгер район) первичный комсомольский организаций ышталте. Комсомолец-шамыч организацийым вуйлаташ шке коклашт гыч Айхов йолташым сайлышт.

Самырык комсомолец-шамыч шкеныштым шке воспитыватлыме пашам кӱлын пижыч. Нуно эн первояк политический учебым организоватлышт. Кажне комсомолец политикым тунеммашке уло кумылжым пыштен. Политзанятий кӱрылтде эртаралташ тӱҥалын.

„Марий Коммун“ колхоз пелен се первичный комсомольский организаций кызыт отчетно-выборный погынымашлан виян ямдылалтеш. Нунын отчетно-выборный погынымашышт 4 ноябрьыште лийшаш. Погынымашлан ямдылалтмаш ВЛКСМ ЦК VI пленумын решенийжым илышыш пуртымо корно дене эртаралтеш. Комсомольский комитет организацийым куштымо да угыч пурышо комсомолец-шамыч дене пашам поснак саемден. Санденак октябрь тылзыште 10 еҥ комсомолыш пурен, нунын кокла гыч 9 ӱдыр.

А. Кельшев.

ВЛКСМ-н X-шо С'ЕЗДШЕ

Ленинский комсомолын X всесоюзный с'ездше 1936 ий 11—21 апрельыште, элыштына социалистический общество строитлымашым завершитлыме жапыште погынен. Ленин—Сталин партийын вуйлатымыже почеш советский калык сталинский пятилетке ийлаште социалистический общиествым тӱҥ шотышто строитлен шуктен, виян промышленность да куатле, передовой техник ден вооружитлалтше социалистический ял озанлыкым ыштен. Тудо эксплоататорский класс-шамычым ликвидироватлен да социалистический строительствым кӱрлаш тыршыше калык тушман-шамычын пыжакшыштым шалатен.

Сталин йолташын „Кадр-шамыч чыла решитлат“ лозунгшо чыла организацийшамыч ончылан, эн первояк комсомол ончылан, советский калыкын кушкын шогышо поколенийжым коммунистически воспитыватлыме да нунылан всесторонний образованийым пумо задачым шынден.

X с'езд 1936 ий 11 апрельыште Москваш, Кугу Кремлевский дворецыште почылтын. С'ездыште 4 миллионан ВЛКСМ организацийын 1103 делегатше лийын. Делегат-шамыч коклаште Совет Ушем орден-шамыч дене наградитлалтше 156 йолташ, нунын кокла гыч 45 ӱдыр лийыныт. С'ездым почмаште Сталин йолташ да мемнан партий ЦК Политбюрон членже-шамыч лийыныт. Мудрый учитель, вождь Сталин йолташ ден Политбюро-член-шамычын с'езд пеш кугу йывыртымаш дене салам лен.

С'езд почмашым советский молодежь у производственный сеҥымаш шамычым ыштыме дене вашлийын. Элын чыла велымжат тиде замечательный кечыште комсомолец - шамычын угыч шындыме стахановский рекорд-шамыч нерген Кугу Кремлевский дворецыш увер шамыч пуреныт.

X с'езд тыгай вопрос-шамычым лончылен: ВЛКСМ ЦК-н отчетшо да ревизионный комиссийын содокладше, КИМ исполкомышто ВЛКСМ делегацийын отчетшо, ВЛКСМ программе да устав нерген, комсомолын школышто ыштышаш пашаже нерген.

X с'ездеш ВЛКСМ-н у программыже ден у уставшым приниматлыме. Тиде —кугу политический важный документ Сталин йолташын вигак вуйлатымыже да указанийже почеш разрабатыватлалтын. ВЛКСМ-н программыже ден уставше комсомолын чыла деятельностьшым определитлыше основной документ улыт. Молодежым коммунистически воспитыватлыме пашаште нунын значенийышт пеш кугу.

С'езд СССР-се молодежым интернационально воспитыватлыме да тудын капиталистический элласе шемер молодежь ден братский кыл кучымашыжым виянгдыме нерген черетан задачым определитлен. Ленинский комсомол—КИМ-н ончыл, ведущий отрядше. Кажне комсомолец мировой коммунистический организацийын членже улмыжым шинчен шогышаш. Советский молодежь шке родинажын обороноспособностьшо ден капиталистически элла деч экономический независимостьшым пеҥгыдемдымыже дене, эн ончычак международный пролетариат ончылан интернациональный обязательствыжым шукта.

Социалистический отечествым аралаш комсомол ден советский молодежын ямде улмыштым с'езд палемден. 15 апрельыште делегат-шамычын Пашазе Кресаньык Йошкар Армийын представительышт дене пырля эртыше заседанийеш, с'езд Йошкар Армийын чыла боецше, командирже да политработникше-шамыч дек обращенийым приниматлен. „Совет элын молодежшо,—ойлалтеш тиде обращенийыште, — грядущий кредалмашлан ямде, тудо кредалмаште колымаш деч ок лӱд да тушман - шамычын тулышт ончылан ок растерятлалт, грядущий кредалмаште тудын кидше ок чытырне,шинчажат ок вашталте“.

С'ездыште „молодежым коммунистически воспитыватлыме да комсомолын задачыже - шамыч нерген ВКП(б) ЦК-н секретарьже А. А. Андреев йолташ доклад дене выступатлен.

Союзный руководящий органже-шамычым — Центральный комитет да Центральный ревизионный комиссийым сайлымаш дене—21 апрельыште с'езд шке пашажым пытарен. С'ездым петырыме годым Сталин йолташ кидшым кӱшкӧ нӧлтен кычкыралын: „Виян лийже советский молодежь! Ура!“

Ленинско - Сталинский момсомол партийын да социализмын тушманже - шамыч вашталек кучедалмаште кушкын да шуаралтын. X с'езд деч вара партий вуйлатыме почеш комсомол фашизмын троцкистско-бухаринский да буржуазно - националистический агентше-шамыч деч капиталистический элла гыч Совет Ушемыш колтымо фашистский шпион, диверсант-шамыч деч шке радамжым эрыктымаште кугу пашам ыштен.

(„Юный коммунист“ гыч кӱчыкын).

ХАСАН ЕР РАЙОНЫСО КРЕДАЛМАШЫН ГЕРОЙЖО-ШАМЫЧ

Снимкыште (шола гыч пурлашке) лейтенант-шамыч: В. П. Зайцев, Н. И. Лысиков, И. Г. Русанов, И. А. Лильчицкий да В. Г. Корнеев.

ЛЕЙТЕНАНТ ЛЕВЧЕНКО

Июльский кечылаште луатик отважный советский пограничник-шамыч Хасан ер районышто, границым вончышо японский рото дене вашлийыныт. Винтовко да ручной гранат дене вооружатлалтше луатик герой-шамыч пеш чот вооружатлалтше противник дене кредалаш тӱҥалыныт.

Пограничник - шамычлан полшашлан старший лейтенант Левченкон ротыжо толын шуын.

Янлыкыш савырныше самурай-шамыч кум гана Безымянный сопкыш кержалтыныт. Но кум ганажат куржашышт верештын. Левченкон ротыжо эн ответственный боевой задачым шуктен шоген.

Вий ик гай огыл ыле. Левченкон ротыжо кок самурайский батальон ваштареш кучедалын.

Вашке самурай-шамыч чыла фронтлаштат наступатлаш тӱҥалыныт. Боец-шамыч нунын лишкырак толмыштым гына вученыт.

— Вот тыланда пӧлӧк!—манын боец-шамыч солен оптымыла японец-шамычым пулемет дене йӧрыкташ тӱҥальыч.

Тиде жапыште старший лейтенант Левченком пуля ранитлен. Раныжым вашкерак пиде да тудо адакат операций дене вуйлаташ тӱҥале.

Левченкон командоватлыме подразделенийже неприятель-шамыч дене авыралтын. Но герой—командир шке мастарлыкше дене авырыме гыч боец-шамычым луктын. Боец-шамычын чот йӧратыме командирышт, Левченко йолташ боец-шамычым героически подвигыш конден.

Хасан ер воктенысе кредалмаште участвоватлыше лейтенант Д. ЛЕВЧЕНКО йолташ.

СЕРГЕЙ БАМБУРОВ

Пычкемыш йӱран йӱдым лӱйкалыме йӱк шокта. Заречьи районышто Гродеково деч мӱндырнӧ огыл, самурай-шамыч дене кугу кредалмаш кая. Тыште, № высота дене, шып.

Политрукын заместительже Сергей Бамбуров ручной пулемет дене вооружатлалтын, путатлыме йолкорно дене эркын, колыштын ошкылеш.

Бамбуров тайгам сай шинча. Тудо пычкемыште шем орам ужеш. Пулеметын спусковой крючекшым эркын пызырале, пуля пулеметын стволжо гыч лектын кайыш. Кычкырмаш, еҥ кап йӧрлмӧ йӱкшӧ шокта.

Пулемет шыпланыш. Бамбуров вуча. Тудо раш шинча: тушман шке тактикыжым вашталта. Ик жап гыч адакат ужеш: японский отряд шелалтын да тудым йыр авыраш вашка. Бэмбуров адакат лӱйкалаш тӱҥале. Угыч кычкырме йӱк шокта.

Пулемет лӱйкалымым чарныш, Бамбуровын патронжо пытен.

Японец-шамыч тудын дек эре лишемыт. Сергей Бамбуров пулеметшым нӧлталын самурай-шамычым приклад дене кыраш тӱҥале. Тудо шкетше богатырь семын лу еҥ ваштареш кредалеш.

Бамбуровын оружийже строй гыч лектын. Но тудын эше гранат уло.

Бамбуровын оҥышкыжо тушман штыкшым виктарен. Бамбуров ӧрдышкӧ тӧрштен. Пушеҥге шеҥгач гранатым японец - шамыч ӱмбак кудалтен. Тушман пытаралтын. Пел час гыч герой-боец шке частьышкыже пӧртылын.

Пулеметчик ГАЛЬЯНОВ

Гальянов йолташ Йошкар Армийыш каймыже годым ойлен:

—Мемнан великий родинан достойный защитникше лияшлан уло виемым пыштем.

Гальянов шке мутшым шуктен. Армийыште тудо вашке отличник лийын.

Хасан ер дене лийше бойышто снаряд пудештмыже дене Гальяновым окоп гыч луктын кудалтен. Контужитлалтше, ранитлалтше боец—комсомолец бой гыч лекташ решитлен огыл. Тудо окопыш мӧҥгеш нушкын миишыжла шке йолташыже командир Левченком тушман-шамычын пушташ тӧчымыштым ужо. Гальянов шке пулеметшо деке куржо да тушманын снайпержым лӱен пушто.

Вашке у позицийым заниматлышт. Пулеметчик эн ответственный позицийым заниматлен. Тудо японец-шамычын виш площадкыш противотанковый пушкым кондымыштым ужо. Самурай-шамыч лӱаш тӱҥалынат огытыл, а герой пулеметчик тушман артиллерист-шамычым пытарымашкат шуктен.

Японский артиллерий лӱйкален огыл гынат, боец-шамычлан вуйыштым нӧлталаш японский снайпер эрыкым пуэн огыл. Гальянов снайперым пытараш решитлен, но снайпер пеш чаплын маскироватлалтын. Садлан тудын кушто улмыжым палаш кӱлеш ыле. Йӧным мушо пулеметчик оригинальный планым шонен муын.

Окоп гыч эркын красноармейский каске [1]) кояш тӱҥале. Гальянов окоп гыч тушманын лӱймыжым шекланыш. Умбалне японский укрепленийын линийже коеш. Тудын ончылно—шалатыме танк. Штыкыш упшалтыме каске кояш гына тӱҥале, танк йӱмачын тул койын колтыш.

Задаче решитлалте—снайперым мумо, тудо танк йымалне, Гальянов пулеметым танк йымаке виктарыш. Тиде минут гычак снайпер лӱйкалымым чарныш.

Самырык геройын пулеметшо японец - шамычым ятыр пытарен...

Бойын пасуэшыжак Александр Гальяновым большевистский партийын кандидатышкыже приниматлыме.

Частьын командованийже герой-пулеметчиклан взводын младший командир званийым пуэн да тудым наградитлаш представитлен.

1) Каске—той дене ыштыме красноармейский шлем.

ГЕРОЙ Николай ЛЫСИКОВ

Красный площадьыште парад ыле. Артиллерист, танкист, летчик-шамыч дене пырля Лысиков Красный площадь дене ошкылын. Кидым нӧлталше да ласкан шыргыжше Сталин йолташ мавзолей гыч боец-шамычым саламлен.

Вес кече тӱҥалын... „Тревога!" команде почеш лейтенант Лысиков Николай самолет воктене командирский верым налын.

Кӱчык да раш доклад: „Бойлан машина ямде!". Полковник Советский Союз Герой Сенаторов японский военщинан Хасан ер районысо границым пудыртен пурымыжо нерген подразделенийлан увертарен.

Боевой заданийым налмеке экипаж самолетышто верым налын. Лейтенант Лысиков машинам нангайыш. Самолет Хасан ер деке эрденысе тӱтыра вошт чоҥештен.

— Родина верч! Великий Сталин верч!—тушман дене виян кредалаш тӱҥалме годым Лысиков командоватлен. Воздушный кораблын виян моторжо-шамыч лӱймӧ йӱкым пызыреныт. Самолет воктене снаряд-шамыч пудешталтыныт—тиде японский зенитчик-шамыч советский самолетым лӱйкаленыт.

Лысиков командым пуыш. Тудо ӱлыкӧ ончале. Советский летчик-шамыч тушманын укрепленийжым бомбардироватлат. Ӱлнӧ шикш мланде дене варналтын, тушманын укрепленийже южыш чоҥештен. Японский самурай-шамыч паникышке логалыныт да ӧрдышкӧ куржыныт...

Запасым ямдылмеке Лысиков очередной полетыш каен. Самолет смертельный грузым кышкен да мӧҥгеш шке аэродромышкыжо пӧртылын.

Хасан ер воктеныс е кредалмаште участвоватлыше пулеметчик А. ГАЛЬЯНОВ йолташ.

„РОДИНА" САМОЛЕТ ЭКИПАЖ МОСКВАШ КАЙМЕ КОРНЫШТО

Могоча (Читинский область), 21 октябрь. Амурский кӱртньӧ корнын Амазар станцийысе шемер-шамыч „Родина" самолетын героический экипажшылан шокшын, йолташла вашлийымашым ыштеныт. Тыште митинг шӱмеш логалше беседым савырнен.

Амазарский узелын парторгшо Дмитриев йолташ летчица-шамыч деч нарком Л. М. Кагановичлан, узелысе железнодорожник-шамыч телылан сайын ямдылалт шуыныт, манын передаватлаш йодын.

Поселковый совет представительница Амазар поселкышто илыше - шамыч самолетым тайгаш кычалаш коштмышт нерген ойлен.

Машинист-шамыч правиле семынак поездым станцийыш расписаний деч икмыняр минут ончыч конден шуктат, нуно тидым шемер-шамыч ден героиня-летчица-шамычын вашлиймыже жапыштым шуяшлан ыштат.

* * *

Иркутск, 21 октябрь. Восточно-сибирский корнын кажне станцийыштыже железнодорожник-шамыч отважный летчица Гризодубова, Осипенко да Раскова йолташ-шамычын поездым вашлияш талын ямдылалтыт. Станций-шамыч нунын портретышт дене, лозунг-шамыч дене сбрастаралтыт. Корно обходчик, стрелочник, машинист, диспетчер-шамыч поезд кайме жапыште вахтыш шогалаш правалан соревноватлат.

Кажне депошто экспрессым виктараш правам паровозым телылан пӱтынек ямдылен шуктышо эн сай машинист-шамыч налыт.

Йошкар-Ола аэроклубын летный паша ден техникше Федулов йолташ (шолаже) да летчик-инструктор Мельников йолташ. Шкеныштын звенаштым отлично туныктен луктыныт.

АРУЛЫК ВЕРЧ ОГЫТ КУЧЕДАЛ

Йошкар - Оласе коммунальный мончаште порядкым, арум ышташ монча директор Топорин йолташ огешат шоналте. Мончаште тошто семынак нимогай порядке уке. Чыла вере лавра. Капитальный ремонтым лӱмжылан гына ыштыме. Таз-шамыч огыт сите Адак улыжат шӱкшӱ улыт.

Мончаште паша ыштыше-шамыч коклаште дисциплине уке. Шкаф почмым да тӱкылмым гына пел часым вучыман. Адак внутренний распорядке правил-шамычым шуктен огыт шого. Дезинфекцийым посетитель-шамыч ышташ йодыт гынат, огыт ыште. Южо гана шкафым да шинчыме верым лавран тряпке дене велӧ ӱштыт.

Монча кӧргыштӧ кран-шамыч тӧрлатыме огытыл. Кӱвар эре лавран. Пашаенг-шамыч кӱварым ночко тряпке дене огыт муш. Шкаф кӧргыштат пуракым пеш шуэн ӱштыт.

Тиде факт-шамыч монча директор Топорин йолташым йӧршын огыт беспокоитле.

Йошкар-Ола коммунальный отделлан мончан пашажым тӧрлаташ пижман.

А. Ласточкин.

Капиталистический эллаште

СУДЕТО-НЕМЕЦКИЙ РАЙОНЛАШТЕ АНТИФАШИСТСКИЙ ВЫСТУПЛЕНИЙ

Берлин, 21 октябрь. Германский войска-шамыч оккупироватлыме судето-немецкий районлаште антифашистский выступлений кумдан шарлен, тидын нерген увер германский печать страницылаштат лектын. Таче лекше газет-шамычлан судето-немецкий районлаште ятыр выступлений нерген лӱмынак статьям пурташышт логалын. Кугу выступлений-шамыч кокла гыч иктыже Айсковиц-Шелеховиц местечкыште лийын, тыште восстанийым ыштыше-шамыч Гитлерын портретшым кушкед пытареныт, свастикан фашистский знамя-шамычым кушкедыныт.

Восстатлыше-шамыч ден пулемет да карабин-шамыч дене вооружатлалтше германский полицейский коклаште кредалмаш лийын, тидын дене 5 енг колен да икмыняр енг сусырген.

Столкновений тугак Габлонца деч юго-востокыштыракат лиеден. „Кумшо зонан" ятыр районлаштыже калыкын серьезный выступленийже лийме нерген палемдалтыныт. Восстатлыше-шамыч фашистский знамя-шамычым кушкедыныт, телефонный связьым кӱрлыныт да арестоватлыме-шамычым пеш вашке угараш требоватленыт. Германский власть-шамыч нине районлашке моторизированный полиций ден штурмовик - шамыч кугу отрядым колтылыныт.

Гитлер Судето-Немецкий районлашке кокымшо гана лан лектын.

Чемберлен Гитлерлан у уступкым ямдыла

Лондон, 21 октябрь. Английский сайын информироватлыман политический круглаште тыге шонат: Чемберлен лишыл жапыште Гитлер „общий умиротворений" манмым могай условиеш ышташ келша манын, раш пален налашлан Гитлер деке непосредственно у обращений дене выступатла.

Тиде кечылаште „Таймс" газет Германийлан ончыкшым уступко ыштышаш планым да тудын кокла гыч тудлан Востокышто эрык дене действоватлаш пумо планым популяризироватлыме кампанийым эрта раш тӱҥалын.

Германийын колонийжым пӧртылтымӧ план

Лондон, 22 октябрь. Улшо увер почеш, английский правительствын „внутренний кабинет" манмыже кызытсе жапыште Германийын ожнысо колонийжым тудлан пӧртылтымӧ нерген вопросым онча. Улшо план почеш, Германий Того ден Камерун колонийым мӧнгеш налеш.

Германийлан Танганайке ден юго-западный Африкам пӧртылдымылан л и й ы н компесаций шотеш бельгийский Конго ден Ангола португальский колонийын естественный поянлыкшым эксплоатироватлаш йӧн пуалтеш. Тиде цельлан, очыни, кугу привелегийым пуыман германский общественшамыч ышталташ тӱҥалалтеш.

ЧЕХОСЛОВАКИЙЫШТЕ ЭМИГРАНТ-АНТИФАШИСТ-ШАМЫЧЫМ АРЕСТОВАТЛЫЛМАШ

Прага, 22 октлбрь. Теҥгече Брно олаште да моло пунктлаште германский эмигрант-шамыч коклаште арестоватлымашым эртарыме. Брношто 28 енгым арестоватлыме. Нуно германский властьлан пуалтыт маныя предполагатлат.

Бенеш профессорский кафедрым приниматлен

Нью-Йорк, 21 октябрь. „Нью-Йорк таймс" увертара: Чехословацкий республикын ожнысо президентше Бенеш Чикагский университетыште профессорский кафедрым приниматлен.

Когиз отделенийыште большевистский порядкым ышташ

Шемер массын илышыже кече еда эре саемын толеш. Тидын дене пырля тудын культурный запросшат кугемын. Кажне советский гражданин ВКП(б)-н Историйже дене интересоватла, тудын дене вооружатлалташ тырша, художественный литератур деке шӱмештын. Советский калыкын экономический да культурный уровеньже ниг угнамсе деч чот нӧлталтын. Массе коклашке культурым шарымаште когизын Марийский республиканский отделенийже кугу рольым модшаш.

Туге гынат, тидым кызыт йӧршеш ужаш ок лий.

Когиз Марийский республиканский отделенийын южо районласе магазинлаштыже, книжный лареклаште да киосклаштыже ВКП(б) Историйын тунемме, текущий политик, моло вопросла денат литератур йӧршеш уке. Школлаште да институтлаште гын СССР административный карт, тугак „политическая карта мира", моло учебный пособият огыт сите. А когиз отделенийын складыштыже нуно темын кият. Тиде шотышто отделенийын старший товароведше Аппаков бездействоватла, отделений заведующий Колинат ответственностьым шижмашыже уке.

План почеш когиз отделений Йошкар-Олаш, Козьмодемьянскеш да Марбумстроеш книжный пазарым эртарышаш ыле. Тыгак кодшо ийлаште лекше литератур, комплектоватлыме библиотек, моло книжный сату денат Йоласал, Кырык Марий да Йошкар-Ола районлашке лектын, кучылтмо учебник-шамычым наледымашым организоватлышаш ыле. Но отделенийысе ч и н о в н и к - шамыч Аппаков ден Колин тиде пашам ыштен кертшаш ӱмбачак кӱрлыныт. Вет тений 600 тӱжем учебникым налшаш ыле гын, пелыжым велӧ налме. Садлан кызыт куд-шым тунемшылан ик учебник велӧ логалеш. Когиз отделенийын планыштыже кучылтмо учебник-шамыч наледашлан комсомолец да пионер - шамычым организоватлыме шотышто райкомол ден пырля магазин вуйлатыше-шамыч совещанийым эртарышаш ыле. Но когиз отделений кунам шке планжым шуктен шогаш тӱҥалеш, калаш йӧсӧ. Отделенийыш пурышо литератур нерген районласе библиотек - шамычлан информироватлымаш уке.

Национальный литератур отделлаште национальный кадр-шамыч але, национальный йылмым шинчыше-шамыч лийман ыле. Но отделенийыште ик национальный кадрымат от му.

Тыгак техминимумым тунеммашымат формально велӧ организоватлыме. Тышке когиз отделенийысе южо пашаенг - шамыч тунемаш йӧршешак огыт кошт. Занятийышке кружок вуйлатыше-шамычат ямдылалтде, конспект деч посна коштыт.

Когизын Марийский отделений пеленсе первичный комсомольский организаций тыгай факт-шамычым раш шинча. Туге гынат, ситыдымаш-шамычым пытарашлан нимогай мерым приниматлен огыл. Салланак Аппаков ден Пинаева комсомольский погынымашыштат огыт кошт.

Кӱшнӧ ончыктымо чыла тиде ситыдымаш - шамыч, когизын Марийский республиканский отделенийжым сайракынак терген налын, тушто большевистский порядкым шындаш кӱлешым ончыктат. „Кече эртыже да ӱмыр шужо" манме семын служитлыше Аппаков ден Колиным шокшо пыжакшышт гыч кожен лукташ гынат, уто огыл.

Л.

ЛУДШО-ШАМЫЧЛАН

„Рвезе Коммунист" газетын вес номерже 29 октябрьыште лектеш.

Отв. редактор— К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Иошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—826. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.